

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології, журналістики та мистецтв
Кафедра культури і мистецтв

**РОЛЬ ТАНЦІВ ГУЦУЛЬЩИНИ У СОЦІАЛЬНИХ
ВЗАЄМОДІЯХ ТА ФОРМУВАННІ ІДЕНТИЧНОСТІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконав:

здобувач 2 курсу, 08-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Циганюк Леон Євгенович

Керівник:

кандидатка педагогічних наук,
доцентка Терешенко Н.В.

Рецензент:

викладач хореографічних
дисциплін КЗ «Херсонський
фаховий коледж культури і
мистецтв»
Шакула Д.Ю.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА	
ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	7
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	7
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	11
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ	
ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	16
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	16
2.2. Літературно-графічний запис хореографічної постановки...	18
2.3.Сценографія.....	31
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність проблеми. Танець завжди відігравав важливу роль в житті людства, як ефективний засіб комунікації, що дозволяв людям взаємодіяти, виражати почуття та емоції без використання слів. Танець та спільне його виконання згуртовує громади, зміцнює соціальні зв'язки. Жодне свято та народне гуляння не обходить танець стороною, що свідчить про його значущість у соціальному житті.

Хореографічна мова народного танцю є потужним засобом, що допомагає формуванню національної ідентичності, належності людини до певної культури та народу. Танцювальні традиції, які передаються з покоління в покоління сприяють розумінню прекрасного, формують здатність розуміння та оцінювання мистецтва, усвідомлення багатоманітності мистецьких форм і культурних традицій

Танцювальне мистецтво різних регіонів є унікальним явищем, що через пластичну виразність, оригінальність рухів та співвідношення з музикою, передає своєрідність, національний характер, колорит тієї чи іншої народності, слугує засобом естетичного та духовного виховання, розвиваючи емоційну чутливість та креативність.

Кожна нація має свою обрядовість, що відображається в танцях, піснях, охоплює різні сфери життя і являє собою не відокремлене явище, а сприйняття і відчуття світу, взаємин між людьми, які втілюються через рух та дію.

Народна обрядовість, традиції українського народного танцю розкриваються в роботах Ю. Гошка, О. Дей, В. Борисенка, Я. Вокалюка, Н. Гаврилюка, Н. Здоровеги, М. Сумцова, К. Василенка, С. Легкої, І. Пігуляка, І. Книша Ю. Станішевського та ін.

В наш час молодь надає перевагу стилям та напрямкам сучасної хореографії, оскільки бажає бути в тренді, не пасти задніх і не відставати

від відомих світових зразків. Це цілком зрозуміло і сприймається позитивно, але не слід забувати про своє коріння. Дуже важливо бути ідентифікованим не тільки за назвою країни, а й за мовою, традиціями, пісенною та танцювальною культурами. Повертаючи до культурної скарбнички давно забуті танцювальні рухи, пісні, легенди, перекази, обряди, ми не тільки зберігаємо наші кращі традиції, а й розвиваємо їх в умовах сьогодення, використовуючи сучасні можливості. Саме тому ми звернулись до вивчення танцювальної культури Гуцульщини, і обрали **темою** кваліфікаційного проекту: «Роль танців Гуцульщини у соціальних взаємодіях та формуванні ідентичності».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Теоретична та творча частини кваліфікаційної роботи (проекту) пов'язані з викладацькою та виконавською компетентністю майбутніх хореографів і створені з урахуванням освітніх та навчальних програм кафедр хореографічного мистецтва, культурології, музики з дисциплін: Історія хореографічного мистецтва, Мистецтво балетмейстера, Український танець, Народно-сценічний танець, композиція і постановка танцю та інших.

Мета. Дослідити танцювальну культуру Гуцульщини, визначити її роль у соціальних взаємодіях та формуванні ідентичності. На основі дослідженого матеріалу, створити власну хореографічну композицію з окресленої теми.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- підібрати теоретичний матеріал з визначеної теми,
- проаналізувати та систематизувати досліджений теоретичний матеріал;
- надати змістовний та ґрунтовний виклад засад хореографічної композиції з історичної та мистецької точки зору;

- зробити ідейно-тематичний аналіз хореографічної композиції;
- підібрати музичний матеріал та надати його аналіз;
- визначити архітектонічну будову твору;
- лексику рухів та комбінації твору занотувати в графічній таблиці, зробити малюнки танцю;
- розробити оригінальну сценографію, скласти світлову партитуру твору.

Об’єкт дослідження. Гуцульська народна обрядовість.

Предмет дослідження. Танцювальна культура Гуцульщини та її роль в соціальних взаємодіях та формуванні ідентичності.

Методи дослідження. Для розв’язання поставлених в роботі завдань нами були використані наступні методи: метод підбору - для збирання необхідного матеріалу, метод синтезу – для систематизації підбраного матеріалу, метод аналізу – для аналітичного розбору матеріалу, історичний метод – для викладу засад хореографічної композиції з історичної точки зору, метод творчого підходу – для створення хореографічної композиції та розробки сценографії.

Наукова новизна теоретичної та творчої частин кваліфікаційного проєкту полягає в розкритті особливостей Гуцульської танцювальної культури в оригінальності сценічного впровадження досліджуваного матеріалу з використанням давно забутих рухів в умовах сучасності, а також в розробці власної сценографії.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичний матеріал проєкту, отриманий в результаті дослідження особливостей автентичної культури Гуцульщини, можливо використовувати як лекційний матеріал, як матеріал для доповідей та рефератів, як додаткове джерело інформації.

Лексика хореографічних композицій, рухи та комбінації можуть слугувати практичним матеріалом для роботи з професійними та аматорськими колективами народного танцю.

Апробація результатів дослідження.

Теоретичну частину дослідження було висвітлено на засіданні кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету. Творча частина проєкту пройшла апробацію на танцювальних сценах України.

Структура роботи. Теоретична частина складається:

- Вступ;
- Два основних розділи;
- П'ять підрозділів;
- Висновок;
- Список використаних джерел;
- Додатки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1.Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

В соціальному житті суспільства, особливе місце посідає танцювальна культура, оскільки саме вона є одним із своєрідних інститутів соціалізації та ідентифікації людей. Ще в дитинстві, в процесі виховання, формується любов до своєї національної культури, народної творчості, пісенного та танцювального мистецтва. Саме з цього і народжуються патріотичні почуття, відбувається ідентифікація себе як частини тієї чи іншої народності.

Зазначаючи важливість звернення до автентичної культури, науковець Помпа О.Д. зазначає, що «для збереження танцювального мистецтва того чи іншого народу особливого значення набуває звернення до фольклору як органічної частини традиційної культури, її відвічного гуманістичного початку» [17].

В своїй роботі ми звернулись до вивчення надзвичайно багатой культури українського народу, зокрема, справжньої скарбниці народної творчості – танцювального мистецтва Гуцульщини, яке, мовою пластики людського тіла, зберігає й доносить до нащадків знання про культуру і звичаї, вірування і ментальність українського народу.

Гуцульщина, або як її ще називають Гуцулія — український етнокультурний регіон. Це край українських верховинців — гуцулів, який розташований в Українських Карпатах і має своєрідний господарський уклад життя, побут, традиції, матеріальну та духовну культуру. Український письменник, етнограф, фольклорист Михайло

Ломацький про цей прекрасний і суворий край писав, що «тут, у гуцульських горах, як ніде інде, можна почути гомін віків і зачерпнути силу й віру в майбутнє, тут, у зелено-срібних водах озер і рік можна скупати й очистити не лише тіло, але й душу, та карпатським сонцем зігріти її, а, вийшовши на верх Говерли, побачити Бога й почути Його добротливий і ласкавий голос - голос Творця гуцульських гір».

Народні звичаї, обряди і традиції українського народу мають важливе значення для утвердження національної самосвідомості, збереження української ідентичності, вони є складовою частиною повсякденного життя і відображають етнічні особливості, відтворюють естетику, моральні цінності українців. Виникнувши ще в первісному суспільстві, обряди мали ознаки дохристиянський вірувань. З приходом християнства традиційна обрядовість використовувалась для задоволення потреб релігійного культу. З часом, зміни умов життя українського народу, призвели до трансформування традицій святкування, але сокральність та основний зміст обрядовості зберігся [14].

Частинами народної обрядовості є елементи пісенного, хореографічного, драматичного, декоративно-ужиткового мистецтва. Традиційно вся обрядовість поділяється на дві великі групи: календарно-виробничі обряди та родинні обряди.

Визначаючи розпорядок життя людини протягом року, календарні свята та обряди є суттєвішими в традиційно-побутовій культурі. Вони перебували в логічному зв'язку з природою і поділялись на чотири основних цикли: зимовий, весняний, літній та осінній, а також приурочувався, з одного боку, до природних явищ, із іншого – до відповідних їм видів сільськогосподарської діяльності.

Зимовий цикл представлений такими святами, як Різдво, Васи́лія, Водохреща, Стрітєння. Зимовий цикл свят в основному був спрямований

на замовляння добробуту в родині. Проголошуючи пробудження природи і початок сільськогосподарських робіт, гуцули відзначали свято Євдокії, Благовіщення, Великодень, свято Юрія та інші, що складали весняний цикл святкувань.

В літній цикл, збираючи врожай та дякуючи за нього, люди відзначали Зелені свята (Трійця), Івана Купала, Петра і Павла, Маковія, Іллі, Спаса.

Осінній цикл був своєрідним підбиттям підсумків за рік, підготовкою до зимівлі та часом, коли вшановували предків. Цей цикл представлений такими святами, як Покрови, Дмитрія, Введення, Михайла, Катерини, Андрія, Варвари і Миколая.

Отже, календарно-виробнича обрядовість являє собою ніби замкнене коло і показує найважливіші етапи в житті людини і природи [15].

Родинні обряди були спрямовані на забезпечення родини щастям, багатством, на захист від злих сил. Вони поділялись на три великі цикли: весільний, родильно-хрестильний та поховальний та містили певні дії, символи, атрибути.

Народна обрядовість тісно пов'язана з мистецтвом танцю, оскільки саме у первісних синтезних обрядових дійствах і виник танець. Виконуючи найрізноманітніші функції, танець був засобом передачі знань та інформації, він виконував ритуальну функцію і слугував природним зв'язком з сакральним, як ідентифікатор – танець дозволяв виразити власне «Я», або приналежність до певної спільноти, народності, він слугував засобом зняття емоційного та фізичного напруження та виконував ще багато різних функцій.

Розглянемо докладніше особливості танцювальної культури Гуцульщини. Гуцульські танці є досить своєрідними – швидкими і напористими, задеркуватими і веселими, саме такими, яким є характер

гуцулів, що зросли у суворих гірських умовах. Характерною їх особливістю є наявність контрастних рухів. І чоловічі, і жіночі танці гуцулів здебільшого є масовими. Хореографічні виражальні засоби в гуцульській хореографії стримані, лаконічні, але яскраві. Вся увага наділяється рухам ногами, рухи рук в них обмежені.

Найвідоміші танці Гуцульщини: «Решето», «Аркан», «Опришки», «Гуцулка», «Коломийка», «Лісоруби», «Гайдук», «Бокораши», «Гуцулята». Створивши свої власні хореографічні особливості, такі як притупи, підскоки, дрібні переступання, висока, присядка-гайдук, свердло, тропіток та інші рухи, які в такому вигляді, не притаманні іншим регіонам, гуцули в основному зберегли структури українських танців.

В лексиці танців Гуцульщини найдрібнішою виражальною одиницею є кроки, рухи яких повторюються безліч разів і формують фігури танцю. Основними кроками є:

- приставний крок вперед та назад зі зміною ноги,
- приставний крок в сторону,
- хід гуцулка,
- перемінний крок,
- крок з підстрибуванням,
- крок - упадання,
- крок з оплеском,
- гуцульський повзунець,
- гуцульське припадання.

Серед стрибки і підскоків слід відмітити гуцульський біг, трясунка головою.

Положення рук у дівчат - великий палець закладений у керпат, у хлопців - за спиною.

Присядки: гайдук, сверло, присядка-м'ячик, присядка-розтяжка. [18].

Отже, самотність, орнаментальність, неповторність гуцульського танцю і сьогодні залишається основою для утворення нових форм і варіантів гуцульської хореографії.

Творча частина кваліфікаційного проєкту представлена нами трьома хореографічними композиціями: «Квітка Полонини, Василь та Васирина, «Гуцулка».

1.2. Ідейно-тематична основа

«Квітка Полонини».

Тема. Любов та переживання.

Ідея. Показати внутрішній конфлікт героїв, їх сумніви та готовність бути разом

Надзавдання. Через хореографічне мистецтво сприяти збереженню національних традицій Гуцульської культури.

Наскрізна дія. Переживання чоловіка та жінки, які вперше зустрілись, але їх серця запалали коханням.

Конфлікт. Внутрішній стан переживання героїв.

Видова спрямованість (вид хореографії). Народний танець.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція (дует).

Жанр. Ліричний танець.

Лібрето. Молоді чоловік та жінка, випадково зустрівшись поглядами, розуміють, що подобаються один одному. Перша симпатія виражається несподіваними поглядами. Згодом, чоловік робить спроби наблизитись, та сумніви жінки ще досить потужні, вона хвилюється через думку батьків та оточуючих. Палкі почуття чоловіка обеззброюють жінку, вона згодна на зближення. Легкими, ніжними є їх

перші доторки. Почуття стають сильнішими та довірливішими. Зрозумівши, що вони створені один для одного, чоловік та жінка готові бути разом, готові до спільного життя.

Детальна характеристика хореографічних образів.

Чоловік – молодий хлопець, веселий, завзятий, палко закохався в дівчину, та його нерішучість стає на заваді шляху до щастя. Водночас він здатен на вчинок, оскільки все ж наважується зробити пропозицію.

Жінка – молода романтична дівчина, вродлива, скромна, дружелюбна, віддана в коханні.

«Василь та Василина».

Тема. Залицяння, гумор, змагання між хлопцями та дівчатами.

Ідея. Показати характер гуцульської молоді – її запал, темперамент і жартівливе суперництво.

Надзавдання. Через танець донести характерні риси Гуцульської культури.

Наскрізна дія. Жартівливі сперечання, гумор, суперництво.

Конфлікт. Сперечання між молоддю.

Видова спрямованість (вид хореографії). Народний танець.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція.

Жанр. Жартівливий танець.

Лібрето. Василь і Василина давно подобаються одне одному, але між ними виникають постійні суперечки через намагання кожного з них показати свій характер. Зустрівшись разом, хлопці та дівчата, серед яких присутні Василь та Василина, починають жартівливу суперечку між собою. Хто кмітливіший, хто винахідливіший, хто розумніший. Їхній завзятості можна позаздрити. Вигукуючи, сміючись, вони починають танцювати, демонструючи свою майстерність. Хто ж кращий, хлопці чи дівчата? Трохи позмагавшись між собою, юнаки та дівчата утворюють

пари, сходяться разом в веселому танку. Енергія, радість, свято наповнює їх молоді серця, які відкриті для почуттів.

Характеристика хореографічних образів. Дівчата та парубки уособлюють сільську молодь. Їх веселість, завзятість, винахідливість, дружність демонструють настрої та темперамент українських хлопців та дівчат з Гуцульщини.

«Гуцулка».

Тема. Свято молодості та кохання в Гуцульському селі.

Ідея. У єдності – сила та радість, хлопці та дівчата різні, але разом створюють гармонію.

Надзавдання. Через танець донести що життя веселе, коли є дружба, любов та взаєморозуміння.

Наскрізна дія. Спільне святкування.

Конфлікт. Змагання між хлопцями та дівчатами в танцювальній майстерності.

Видова спрямованість (вид хореографії). Народний танець.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція.

Жанр. Народно-побутовий танець.

Лібрето. Святкуючи, сільська молодь зібралась разом, щоб затанцювати. Хлопці та дівчата у святковому гуцульському вбранні починають танець. Утворивши коло, дівчата ніжно і граційно рухаються, підкреслюючи свою жіночність та красу. В свою чергу хлопці, наголошуючи на своїй мужності, силі та спритності, включаються в танок, утворивши своє коло. Таким чином між танцюючими виникає певне змагання в танцювальній майстерності, та піднесений настрій і веселощі об'єднують молодь в один танок, що сповнений нестримної енергії свята.

Характеристика хореографічних образів подібна образам з композиції «Василь та Василина».

Аналіз музичного супроводу.

Для дуету «Квітка з Полонини» ми обрали музику Романа Савицького в оркеструванні В.Курцеби. Роман Савицький український самодіяльний композитор, педагог народився 23 листопада 1904 року в селі Бачина на Львівщині. Закінчивши школу в рідному селі, він навчався в українській академічній гімназії у Львові, а згодом вступив на історичний факультет Львівського університету. Ще в юнацькі роки він захоплювався музикою і співом, писав пісні. В 1973 році світ побачив збірку його пісень, до якої увійшли відомі «Гуцулка Ксеня», «Лелеки», «Червоні маки», «Вівчарики», «Квітка з полонини», «Ваблять зорі в Чорногорі», «Задума», «Марічка» («Через гори вітровії...»), «Розлука», «Слава кобзареві», «Мавка», «Замріяний студент», «Гарна Олена», «Мрія», «Ох, люба мамо» та інші. Мелодії його пісень ніжні та мелодійні. «Квітка з Полонини» сповнена пронизливої мелодії скрипки та сопілки, музичних інструментів притаманних Українській музичній культурі. Оркестрування зробив В.Курцеба, його музичну композицію «Фіалочки» ми обрали для другої нашої хореографічної постановки «Василь та Василина». Відомий український диригент та композитор, Заслужений артист України Курцеба Василь Григорович народився 03.01.1960 у Львівській області в с.Опорець. Закінчив Дрогобицький педінститут і працював викладачем у педучилищі в Харківській області. Керівник та диригент гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія».

«Гуцулка» автор музики - Михайло Магдій. Український музикант, фольклорист, самодіяльний композитор, Заслужений артист України народився 6 лютого 1906, с. Носів, Тернопільської області. Закінчив школу керівників духових оркестрів у м. Кельцях (Польща), працював за фахом. З під його пера вийшли відомі музичні твори: «Над Черемошем», «Олекса Довбуш», «Проводи на полонину», музика до пісень «Моя гуцулочка», «Киптарик», «Грай, сопілко», численні

обробки народних пісень, зокрема «Летять галочки», «Вербовая дощечка» тощо.

Обрана нами музика повністю відповідає темі та ідеї хореографічних композицій та передає автентичність та колорит музичної культури Гуцульщини.

I композиція:

Лад. Мажорний

Форма. Двочастинна.

Розмір. 2/4, 4/4

Темп. Жвавий, помірний.

II Композиція:

Лад. Мажорний

Форма. Проста.

Розмір. 4/4

Темп. Помірний

III Композиція:

Лад. Мажорний

Форма. Проста.

Розмір. 4/4

Темп. Швидкий з прискоренням.

Загальна кількість тактів. 143 тактів.

Хронометраж (тривалість постановки). 6 хвилин.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

«Квітка Полонини»

Назва частини	Зміст
Експозиція	Чоловік та жінка зустрілись вперше в житті. Їх рухи обережні і плавні. Вони показують зацікавленість, симпатію та легку напруженість.
Зав'язка	Чоловік проявляє наполегливість у спробі завоювати увагу жінки та натомість сумнівається.
Розвиток дії	Між парою виникає певне напруження, яке згодом розв'язується згодою між партнерами.
Кульмінація	Ніжність і довіра – пік відносин між чоловіком і жінкою
Розв'язка	Герої готові до спільного життя

«Василь та Васирина»

Назва частини	Зміст
Експозиція	Молодь святкує. В центрі уваги молодий парубок Василь та дівчина Васирина.
Зав'язка	Василь та Васирина починають танцювати, заохочуючи інших
Розвиток дії	Утворивши два кола, хлопці та дівчата ніби сперечаються між собою за право бути кращими.
Кульмінація	Суперечка розв'язується спільним енергійним танком.
Розв'язка	Молодь веселиться, об'єднавшись.

«Гуцулка».

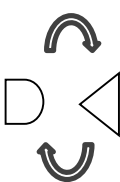
Назва частини	Зміст
Експозиція	Хлопці та дівчата в святковому вбранні. Звучить Коломийка, вони починають танцювати.
Зав'язка	Танцюючи діляться. І дівчата, утворивши коло демонструють свою танцювальну майстерність.
Розвиток дії	В танок вступають хлопці, показуючи в своїх рухах мужність силу та спритність.

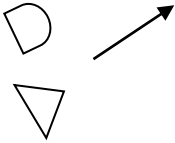
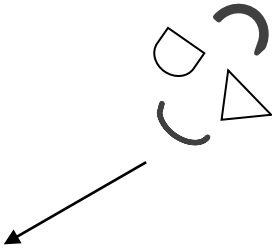
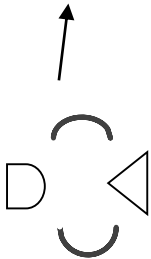
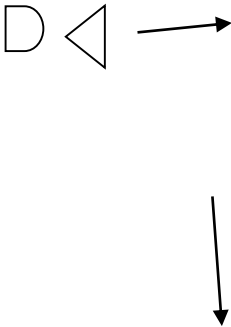
Кульмінація	Вмить хлопці та дівчата розходяться ніби протиставляючи себе одне одному. Напруга зростає.
Розв'язка	Знову зібравшись разом, хлопці та дівчата завершують танок веселою композицією.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

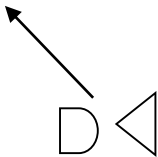
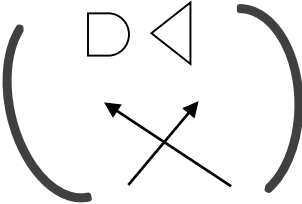
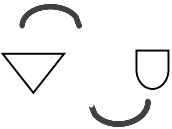
Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

Спина дівчини - обличчя дівчини
 Спина хлопця обличчя хлопця
 Напрямок руху
 Рух по колу

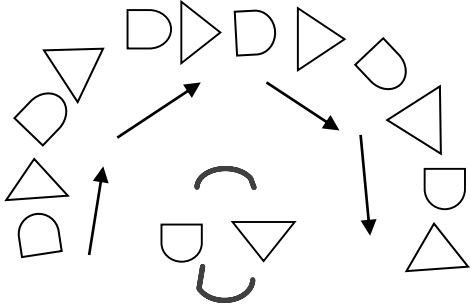
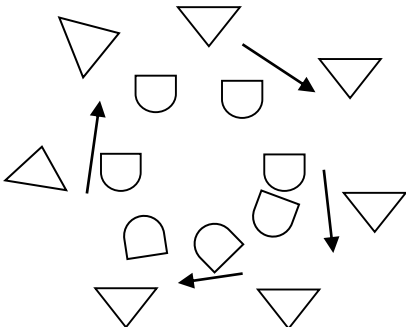
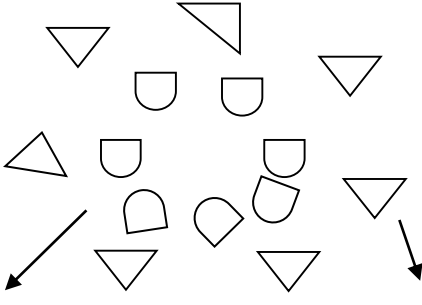
Архітек тоника	Малюнок танцю	Хореографічний текст
Експозиція	«Квітка Полонини» 	Композиція починається з точки. Партнери рухаються обличчям одне до одного, кружляючи.

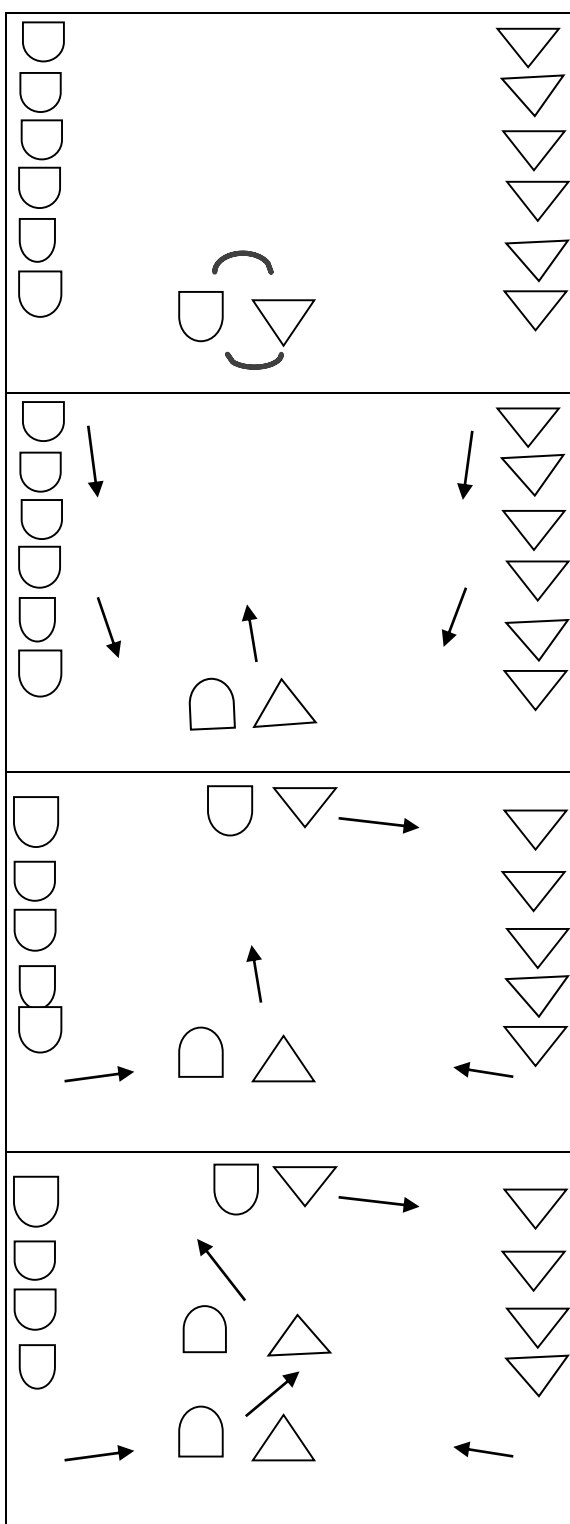
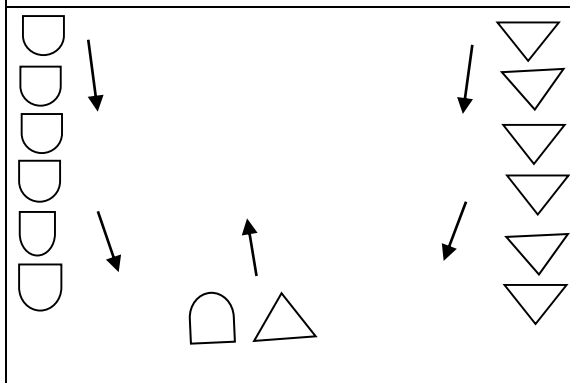
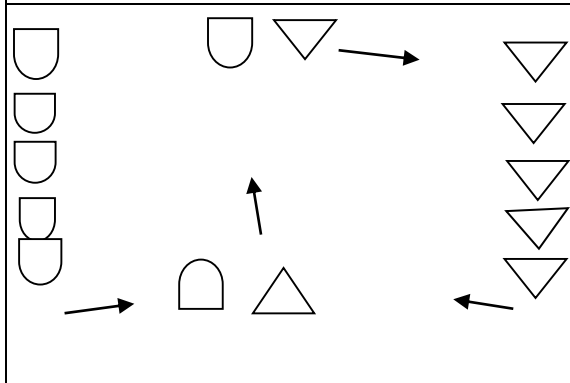
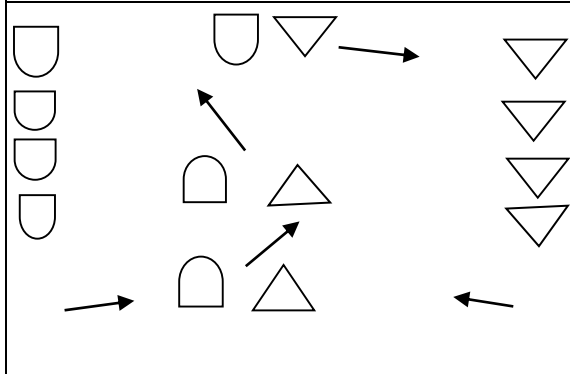
Розвиток дії Зав'язка		Рухаються по діагоналі
		.Рухаються по колу, просуваючись по діагоналі.
		Переміщують до задника
		Рухаються праворуч, потім вперед.

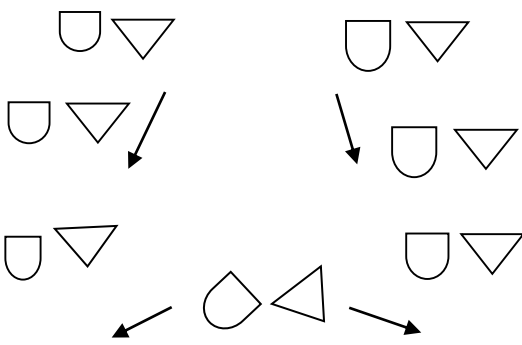
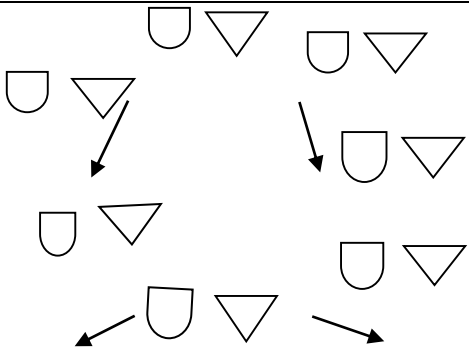
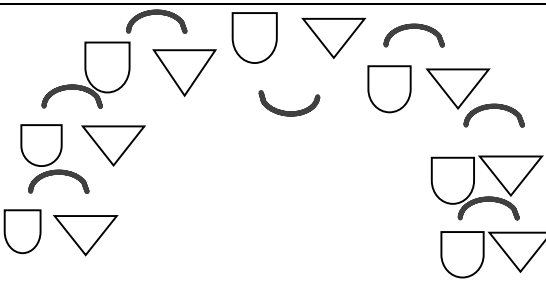
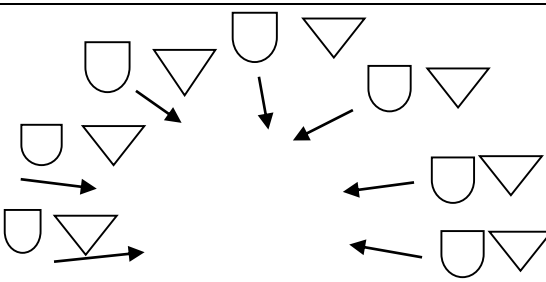
Розвиток дії

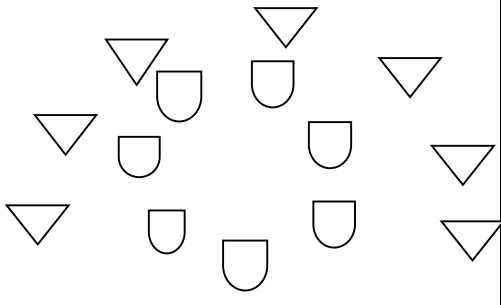
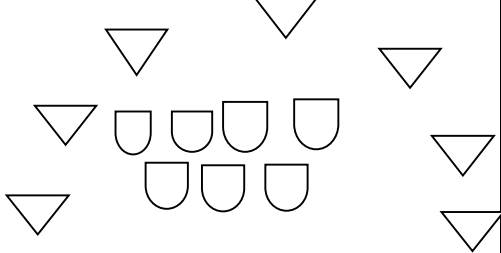
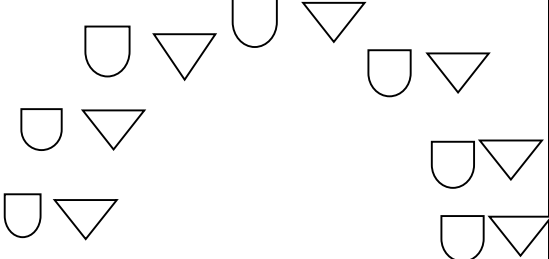
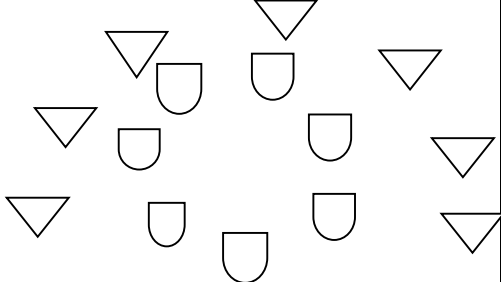
	Рухаються по діагоналі
	Рухаються по півколу на зустріч одне одному. Зустрівшись, знову розходяться в різні боки.
	Рухаються по колу.
	В центрі сцени кружляють в парі.

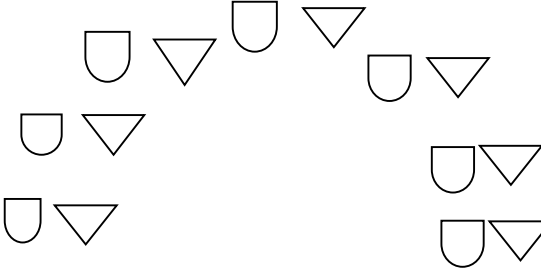
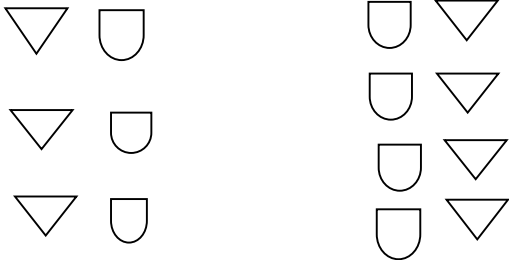
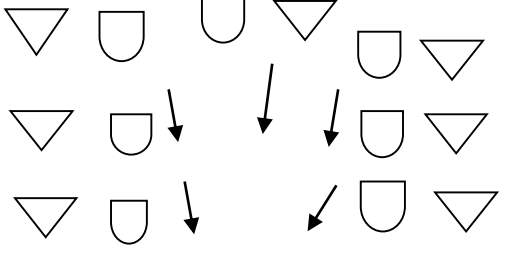
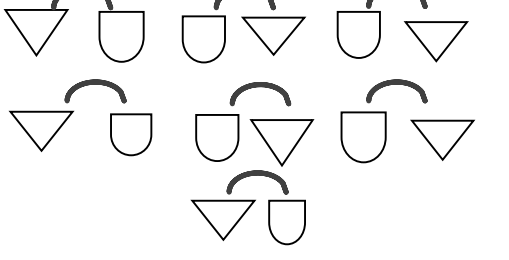
Кульмінація

Розв'язка		Рухаються вперед. Завмирають в характерній позі.
Експозиція	«Василь і Василина» 	Хлопці та дівчата парами рухаються по півколу. В центрі кружляє пара.
Експозиція		Дівчата утворюють коло. Рухаються по колу.
Експозиція		Рухаючись по колу починають розходитись в дві лінії.

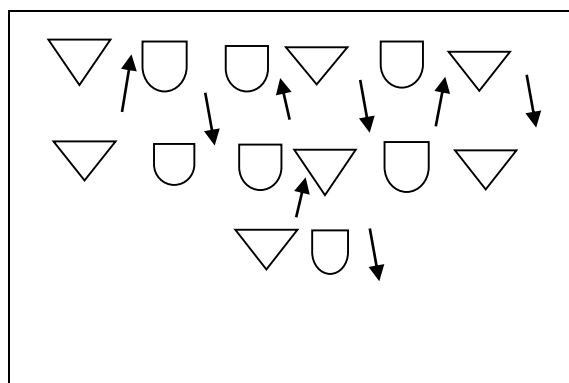
Розвиток дії		Зав'язка	Розійшовшись в дві лінії, хлопці та дівчата окремо, починають рух через центр, поєднуючи пари.
Зав'язка		Зав'язка	Продовжують рух.
Зав'язка		Зав'язка	Продовжують утворення пар.
Розвиток дії			

	Розвиток дії 	В парах утворюють коло
	Розвиток дії 	Розходяться на півколо.
	Розвиток дії 	В півколі кружляють парами.
	Розвиток дії 	Дівчата переміщуються до центру

Розвиток дії		Дівчата утворюють коло, хлопці лишаються в півколі.
Розвиток дії		Дівчата утворюють дві лінії.
Розвиток дії		Дівчата повертаються до хлопців, утворюють пари.
Розвиток дії		Знову утворюють коло, рухають по колу.

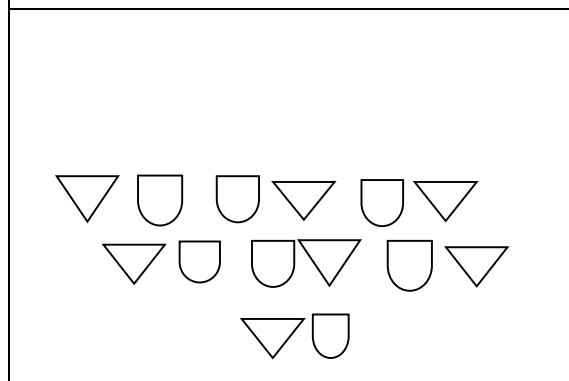
		Вертаються до хлопців, змінюють малюнок.
Розвиток дії		Утворюють в парах дві лінії
Кульмінація		Через центр пари рухаються вперед.
Кульмінація		Утворюють дві лінії, попереду пара що солірує. В парах обертаються.

Розв'язка

В парах просуваються до задника, вертаються до авасцени.

Розв'язка

Завмирають в характерній позі.

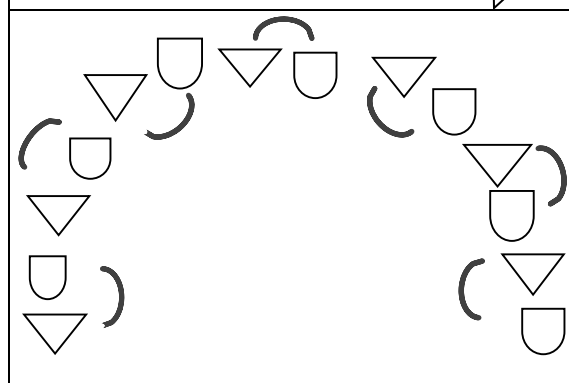
Експозиція

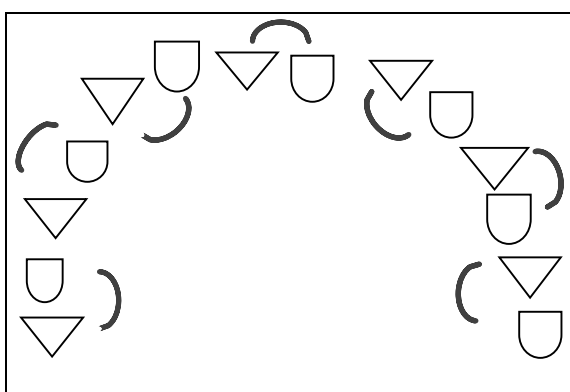
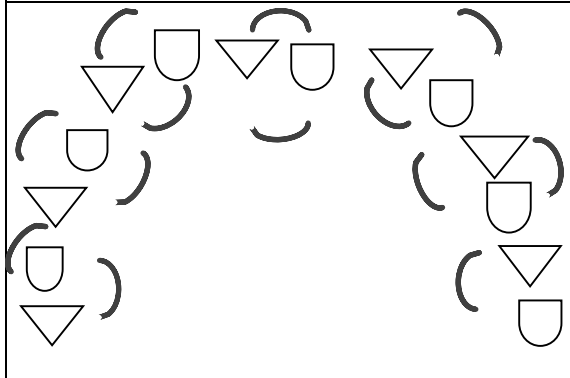
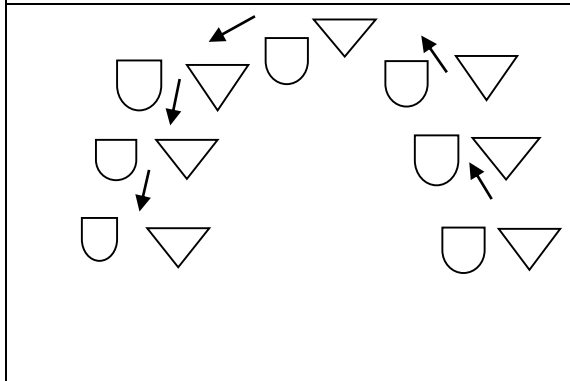
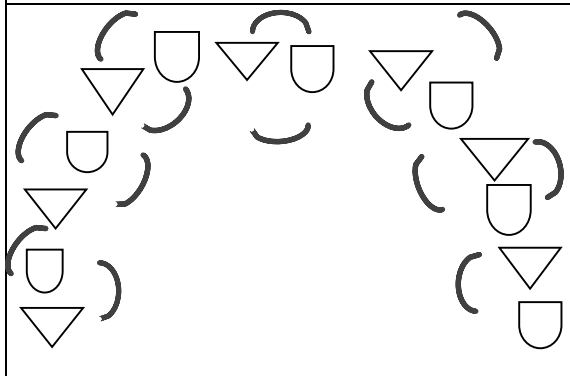
«Гуцулка»

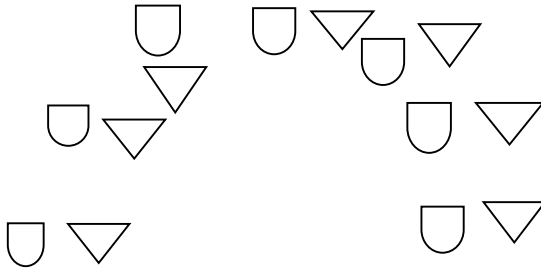
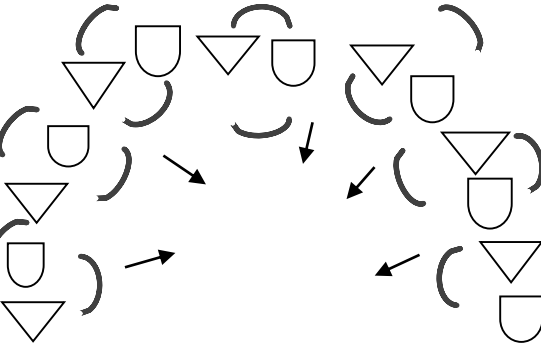
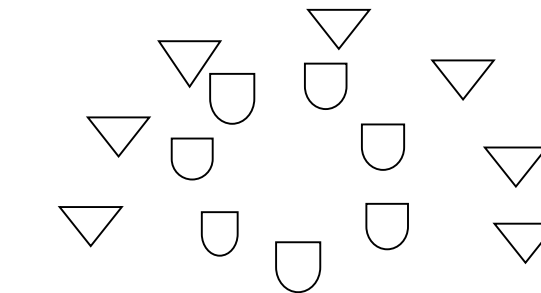
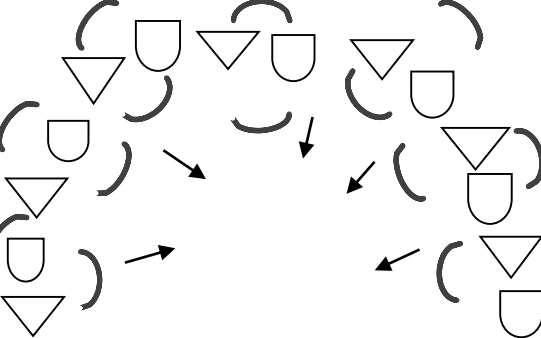
Рухаючись парами по діагоналі, утворюють півколо.

Експозиція

В півколі кружляють парами праворуч.

Розвиток дії		В півколі кружляють парами ліворуч.
Зав'язка		Дівчата рухаються проходячи поміж хлопців.
Зав'язка		Дівчата вертаються в вихідну позицію.
Зав'язка		Кружляють в парах.

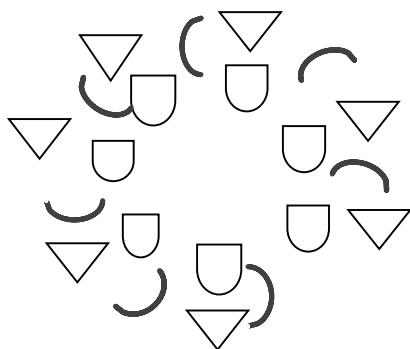
Розвиток дії		Змінюють малюнок
Розвиток дії		Дівчата рухаються до центру.
Розвиток дії		Дівчата утворюють коло. Рухаються по колу. Хлопці лишаються в півколі.
Розвиток дії		Дівчата вертаються в півколо до хлопців, кружляють в парах, поступово утворюють коло в парах.

Розвиток дії

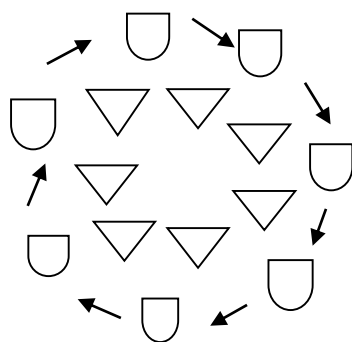
Розвиток дії

Розвиток дії

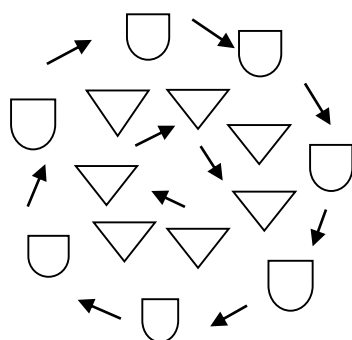
Розвиток дії

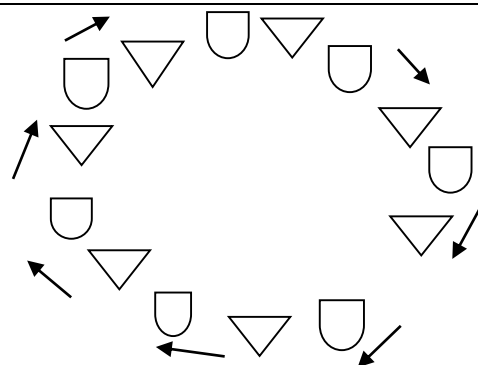
Хлопці зовні кола, дівчата в середині.

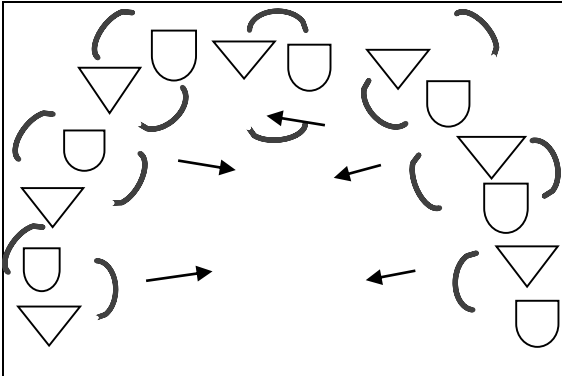
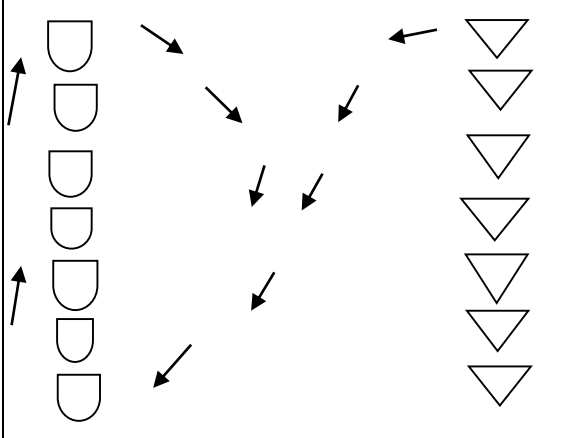
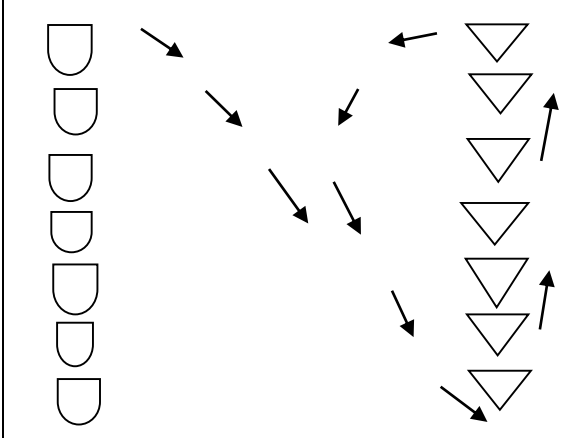
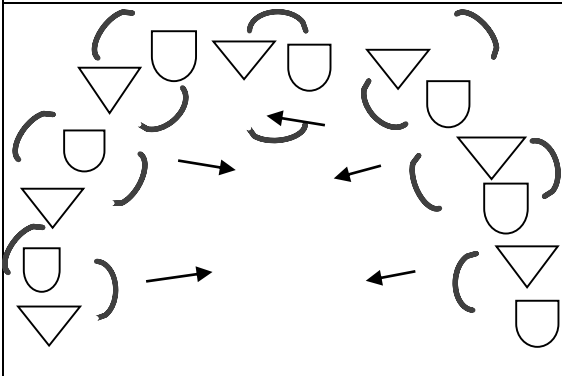
Міняються місцями – хлопці всередині кола. Дівчата - зовні рухаються по колу.

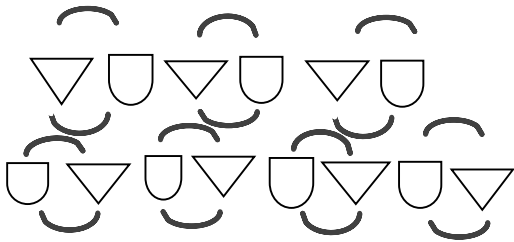
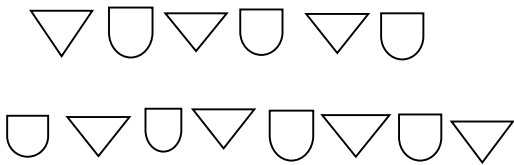

Хлопці та дівчата рухаються по колу.

Хлопці приєднуються до дівчат, утворивши спільне коло.

Розвиток дії		З кола утворюють півколо та розходяться в дві лінії, хлопці та дівчата окремо.
Кульмінація		Рухаються до центру, утворюють пари та парами проходять ліворуч.
Кульмінація		Повторюють рух через центр, поєднуючись в пари, проходять праворуч.
Кульмінація		Утворюють півколо. Кружляють в парах.

Розв'язка		Утворюють дві лінії. Кругляють в парах.
		Завмирають в характерній позі.

2.3. Сценографія

Вдале оформлення сценічного простору має важливе значення для візуального сприйняття твору. Не відволікаючи саме по собі увагу глядача, воно повинно підкреслювати дійство, яке на ній відбувається, бути доповненням та окрасою.

Основна завіса, арлекін, куліси, падуги, контрольна завіса та задник оформлені в світло коричневих тонах з золотистим відтінком. Задня завіса прикрашена двома рядами полотен з українським орнаментом. Композицію доповнює розташований між полотнами вінок та два кошики зі штучними польовими квітами.

Світлова партитура. Сцена має постійне яскраве освітлення, що забезпечується прожекторами, розміщеними під різними кутами верхньої частини сцени.

Ескізи костюмів. Автентичний гуцульський чоловічий одяг складався з широкої сорочки, штанів, широкого реміного поясу (черес),

морщених постолів, хуτροвої безрукавки (кептар), верхнього суконного одягу (манта), повстяного капелюха (кресаня) або шапки (клепаня).

Жіночий костюм — сорочка з уставками, дві запаски або спідниця, пояс, кептар, очіпок, намітка, хустка, постолы або чоботи, сердак, кожух, гугля.

Сценічний костюм значно відрізняється від історичного, який використовували в побуті, він не має всіх елементів, присутня лише їх імітація, виконана з полегшених матеріалів для зручності виконавців. Комплект наших костюмів для хлопця і дівчини виконані з натуральних матеріалів з урахуванням всіх елементів чи їх імітації. Вишивка та оздоблення роблять костюми привабливими для споглядання та підкреслюють національний колорит.

ВИСНОВКИ

В час важких випробувань, які переживає зараз наша країна та її населення, що через воєнні дії змушене покидати свої домівки і шукати прихистку в інших містах та за кордоном, дуже важливо не втратити своєї національної ідентифікації, досліджувати, вивчати, примножувати та доносити до суспільства красу української культури. Саме це підштовхнуло нас до вибору теми кваліфікаційного проєкту: «Роль танців Гуцульщини у соціальних взаємодіях та формуванні ідентичності». Також дослідження цього питання надало можливість побачити історико-культурну специфіку Гуцульщини, що в умовах глобалізації є важливим моментом для збереження та примноження самобутності етнічних районів України.

Таким чином, обравши тему кваліфікаційної (проєкту), ми визначили всі поняття та категорії роботи, а саме: об'єкт та предмет дослідження, його мету та поставили певні завдання для її досягнення.

Аналіз та систематизація підібраного матеріалу дозволили зробити наступні висновки:

1. Танцювальне мистецтво відіграє важливу роль в соціалізації та ідентифікації людства.
2. Мовою пластики людського тіла, мистецтво танцю зберігає й доносить до нащадків знання про культуру і звичаї, вірування і ментальність українського народу.
3. Досліджуючи особливості танцювальної культури Гуцульщини, ми дізнались, що на її формування вплинуло багато факторів, серед яких – географічне розташування, специфіка побуту, обряди та вірування і багато інших аспектів.
4. Гуцульські танці вирізняються серед інших специфічними рухами. Це гуцульський повзунець, гуцульське припадання.

гуцульський біг, трясунка головою, специфічне положення рук, гайдук, сверло, присядка-м'ячик, присядка-розтяжка.

5. Перейшовши до творчої частини проєкту, ми розробили три хореографічні композиції що базуються на лексичному матеріалі танців Гуцульщини Ми зробили їх ідейно-тематичний аналіз, написали лібрето, розробили характеристику хореографічних образів.

6. Музику до хореографічних композицій ми проаналізували і визначили кількість частин, їх побудову, музичний розмір, лад та темпо-ритмічний малюнок.

7. Кожна хореографічна композиція була поділена нами на частини, відповідно до драматургії твору (опис кожної частини викладено в розділі архітектоніка хореографічної композиції).

8. Рухи та комбінації хореографічної композиції викладені в додатках.

9. Малюнки танцю графічно зображені в таблиці.

10. Оздоблення сцени, ескізи костюмів відповідає обраній темі та змісту хореографічних композицій.

Створені хореографічні композиції представлені на розгляд кваліфікаційної комісії у вигляді відеозапису.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балушок В. Обряди ініціації українців та давніх слов'ян. Львів. Нью-Йорк. М. П. Коць. 1998. 216 с.
2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. К.: Унісерв, 2000. 191 с.
3. Василенко К. Ю. Український народний танец. М.: Мистецтво, 1981. 168 с.
4. Вірський П. У вихорі танцю. К.: Мистецтво, 1977.
5. Воропай О. Звичай нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 590 с.
6. Вудвуд І. М. З родини йде життя людини. Народознавство. Донецьк, 1998.
7. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003.
8. Дарманський П. Ф. Обряд у житті людини. К., 1974.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень пед. університетів. Кіровоград, 2003.
10. Ломова М. Т. Етнографічна діяльність І.Франка. К., 1957.
11. Пархоменко М. Т. Обряди в нашому житті. К., 1988.
12. Пономарьов А. П. Сім'я і родинна обрядовість. Культура і побут населення України. навч. посібник. К., 1993. – С. 172–203.
13. В. Борисенко. Сімейна обрядовість українців ХХ початку ХХІ століття. URL:
<https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2016/borysenko.pdf>
14. Ірина Батирєва. Звичай, обряди, святкування. URL:
<https://authenticukraine.com.ua/manners-ordinances-celebrations>

15. Ірина Дмитрук. Календарна обрядовість гуцулів в українських етнографічних дослідженнях кінця XIX – першої половини XX століття. URL: http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Kalendarna_obryadovist_u_zhyttyediyalnosti.pdf
16. Л.С. Соколова. Українська народна музична творчість. URL: <http://arts-library.com.ua/bitstream/123456789/290/1pdf>
17. Помпа О. Д. Використання традицій танцювальної культури народів світу як тенденція у розвитку української народно-сценічної хореографії. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». 2015. Вип. 32. С. 75–80. URL : <https://doi.org/10.31866/2410-1176.32.2015.158648>
18. Рухи танців Західної України. URL: <https://vseosvita.ua/library/ruhi-tanciv-zahidnoi-ukraini-guculka-254768.html>

ДОДАТКИ

Додаток А

Комбінація № 1.

1-такт: випад на правій нозі , далі soutenu за лівою ногою.

2-й такт: повторюємо рух 1 такту в іншу сторону.

3-й такт: відхід назад на півпальцях, у ліву сторону.

4-й такт: два тинка завершуючи розворотом у пари.

5- 8 такт: balancoir правою ногою з перегином тулуба.

Комбінація № 2.

1-4 такт: в парі виконуємо вистукування, поворот до лівої сторони дивлячись на партнера.

5-6 такт: хлопці та дівчата роблять комбінацію у парах по колу.

7-8 такт: боковий хід у напрямку лівої ноги.

9-12 такт: стрибок з піджатими ногами та розворот у пари.

12- 14 такти: хлопець виконує присядку, дівчина дивиться.

15-16 такти: дівчина виконує обертаси, тинки.

17- 18 такти: акторська гра.

19-20 такти: підтримка дівчат хлопцями.

Комбінація № 3.

1-2 такт: пари виконують основний хід буковинського танцю.

3-4 такт: хлопець та дівчина виконують два вальсових оберта в парі.

5-8 такт: повторити рухи 1-4 тактів.

9-10 такт: виконується підтримка, хлопець бере дівчину за талію та переставляє.

11-12 такти: хлопці виконують буковинський хід, вікрикуючи кричалки.

13-16 такти: повторення рухі 9-12 тактів.

Комбінація № 4.

1-4 такт: паробки виходять на передній план, виконуючи різні трюки.

4-8 такти: дівчата заходять у коло та роблять припадання по колу.
Комбінація № 5.

1-2 такти: дівчата розширяють круг та роблять оберти.

3-4 такти: хлопці б'ють хлопавку волинському стилі.

5-8 такти: повторення рухів 3-4 такту до іншої сторони.

Комбінація № 6.

1-2 такти: дівчата легким бігом збігаються на лінії.

3-4 такти: виконують комбінацію з обертами .

5-8 такти: у парах повертаємося на лінії.

Комбінація № 7.

1-2 такти: хлопці виконують переступання ногою до сторони и пауза.

3-4 такти: дівчата виконують переступання ногою до сторони.

5-6 такти: дівчата та хлопці стають у пари.

7-8 такти: виконують віршовочку ,дивлячись один на одного.

Комбінація № 8.

1-2 такти: хлопець робить випад на коліно.

3-4 такти: дівчина виконує підскоки у волинському характері по колу.

5-6 такти: хлопець виростає з коліна.

7-8 такти: та виконує подвійний *pirouette en dedans*.

Комбінація № 9.

1-й такт: пари переходять в малюнок діагональ основним кроком.

2-й такт: хлопці роблять хлопавку, дівчата відходять назад.

3-8 такти: виконуємо рухи 1-2 такту підряд.

9-10 такти: хлопці виконують кидки ногами .

11-12 такти: дівчата роблять антураж.

13-16 такти: повторити рухи 9-12 тактів в ліву сторону.

Комбінація № 10.

1-2 такти: хлопці починають присядки .

3-4 такти: дівчата стають у півколо.

5-й такт: хлопці в парах виконують кабріолі. 6-й такт: повторюють змінюючись між собою.

7-8 такти: дівчата виходять на цент кола виконуючи комбінацію на оберти.

Комбінація № 11.

1-й такт: переступання з однієї ноги на іншу руки змінюють позиції, 1, 2 та 3.

2-такт: роблять мілкий бігунець на високих півпальцях.

3-8 такти: повторити рухи 1-2 тактів.

Комбінація № 12.

1-2 такти: дівчата повертаються до партнерів, стрибками *jete* по колу.

3-4 такти: виконують вистукування в парах.

5-6 такти: хлопець починає робити присядку перед дівчиною.

7-8 такти: дівчина обертається позаду.

9-12 такти: повертаючись один до одного беруться за талію.

13-16 такти: обертаються.

17-20 такти: виконують вірьовочку, хлопець тримає за талію дівчину.

21-24 такти: повторити рухи 17-20 такту в іншу сторону.

25-28 такти: хлопець виводить дівчину на бігунець у парах

29-32 такти: хлопець підхоплює дівчину на руки та розкручує на фінальну точку.

Додаток Б

Додаток В

